

MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 73) (DÖNER SERMAYE İŞLEMLERİ)

Belge türü	Tebliğ
Kanun	DEĞERLİ KAĞITLAR KANUNU
Tebliğ grubu	DEĞERLİ KAĞITLAR KANUNU GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	31723
Tarih	18.01.2022
Sıra no	73

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Tebliğin amacı, döner sermayeli işletmelerin; aylık gayrisafi hasılatından genel bütçeye aktarılabacak tutarlar ile yıl sonu kârlarının bildirilmesi, ödenmesi, muhasebeleştirilmesi, zorunlu hâllerde ödeme süresinin uzatılması, beyan edilmesi, ödemenin süresinde yapılmaması halinde yapılacak işlemler ile bilgi verme yükümlülüklerini, kayıt ve tescil işlemlerini, tutulacak defter ve belgelere ilişkin bilgileri, bilgisayar ve kredi kartları ile yapılacak tahsilatları ve mükelleflerin borçlarına karşılık yapacakları kesintilere ilişkin işlemleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Tebliğ, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan genel bütçeye dâhil idarelerle özel bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmeleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Tebliğ, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun geçici 11 inci maddesi, 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 1 inci maddesi ile 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 221 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Bakan: Hazine ve Maliye Bakanını,

b) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

c) Döner sermaye muhasebe birimi: Döner sermayeli işletmelerde gelir ve alacakların tahsili, giderlerin ve borçların hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemlerini yürüten birimi,

ç) Harcama yetkilisi: Döner sermayeli işletmelerde bütçe ile ödenek tahsis edilen her bir işletmenin en üst yöneticisini veya anılan görevi yürütmekle görevlendirilen kişiyi,

d) İlgili muhasebe birimi: İllerde defterdarlık muhasebe müdürlüklerini, ilçelerde malmüdürlüklerini,

e) Kanun: 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu,

f) Muhasebe yetkilisi: Döner sermayeli işletmelerde muhasebe hizmetlerinin yürütülmesinden ve muhasebe biriminin yönetiminden sorumlu, usulüne göre atanmış yöneticiyi,

g) Muhasebe yetkilisi mutemedi: Döner sermayeli işletmelerde muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, muhafaza etmeye, vermeye, göndermeye yetkili ve bu işlemlerle ilgili olarak doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,

ğ) Yönetmelik: 1/5/2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Gayrisafi hasılatın tespiti

MADDE 5 - (1) Döner sermayeli işletmelerce elde edilen ve hesaplamalara esas olan aylık gayrisafi hasılat, tahsil edilmiş olsun veya olmasın bir ay içinde tahakkuk eden; her türlü mal satış hasılatı, her türlü hizmet satış bedeli, faiz ve diğer gelirler toplamından oluşur. Bu toplamdan, hasılatın elde edilmesine ilişkin yapılan giderler ve maliyetler ile daha önce ayrılıp Hazineye yatırılan tutarlar düşülmez.

(2) Gayrisafi hasılat, döner sermayeli işletmelerin; kanunlarında, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde veya yönetmeliklerinde döner sermaye geliri olarak sayılan, iş veya hizmet karşılığı olmayan "Hazine

Yardımları", "...bütçesinden verilen ödenek" ve "bağış ve yardımlar" gibi unsurlar dâhil edilmez.

Genel bütçeye aktarılabacak tutarlara esas oranlar

MADDE 6 - (1) Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü gereğince döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın %15'i (ilaç, kan ve kan bileşenleri ile tıbbî sarf malzemesi hasılatının %5'i), en geç takip eden ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili muhasebe birimlerine yatırılır.

(2) Aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutara uygulanacak oranı döner sermayeler itibarıyla %1'e kadar indirme yetkisi Bakanlara tanındığından, mevcut durumda Kanunda belirtilen veya Kanun kapsamında Bakanlara tanınan yetkiye istinaden ilgili döner sermaye işletmeleri için tespit edilen oranların uygulanmasına devam edilir.

Genel bütçeye aktarılabacak tutarların hesaplanması ve ödenmesi

MADDE 7 - (1) Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü gereğince, genel ve özel bütçeli idarelere bağlı tüm döner sermayeli işletmelerce ödenecek payın hesaplanmasında, bir ay içinde aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarlar esas alınır.

(2) İşletmelerce aylık gayrisafi hasılat tutarından o ay itibarıyla tahsil edilen tutara, Kanunda belirtilen veya Bakanlıkça tespit edilen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarlar, izleyen ayın 20 nci günü mesai saatinin bitimine kadar, faaliyette bulundukları yerlere göre ilgili muhasebe birimlerine, Yönetmelik eki Aylık Gayrisafi Hasılatından Tahsil Edilen Tutarla İlişkin Bildirim (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:30) ile bildirilir ve aynı süre içinde ödenir.

(3) Yıllık bilanço ve diğer hesapları bağlı bulundukları merkez kuruluşunda birleştirilen döner sermayeli işletmeler de dâhil olmak üzere, bildirim ve ödeme yükümlülüğü her bir işletmece ayrı ayrı yerine getirilir.

(4) Döner sermaye faaliyetlerinden bir ay içinde elde edilen hasılatından tahsil edilen tutar bulunmasa bile işletmeler takip eden ayın 20'sine kadar aylık gayrisafi hasılat bildirimini verir.

Genel bütçeye aktarılabacak tutarların muhasebeleştirilmesi

MADDE 8 - (1) Döner sermayeli işletmelerce, aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarlar üzerinden genel bütçeye aktarılabacak Hazine payı tahakkuk ettirildiğinde; bir taraftan, "770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na borç, "362 Ödenecek Döner Sermaye Yükümlülükleri Hesabı"na alacak, diğer yandan "830 Bütçe Giderleri Hesabı"na borç, "835 Gider Yansıtma Hesabı"na alacak yazılır, bu tutarlar genel bütçeli idarelere hizmet veren ilgili muhasebe birimlerinin hesabına gönderildiğinde; "362 Ödenecek Döner Sermaye Yükümlülükleri Hesabı"na borç, "103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı"na alacak kaydedilir.

Yıl sonu kârının Hazineye ödenmesi

MADDE 9 - (1) Yıl sonu kârlarını Hazineye yatırmakla yükümlü olan işletmeler bu tutarı, ilgili kanunlarında, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde veya yönetmeliklerinde belirtilen süre içinde, herhangi bir süre belirtilmeyenler ise, Nisan ayının sonuna kadar Yönetmelik eki Yıllık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutar ve Kâr Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:31) ile bildirerek aynı süre içerisinde ilgili muhasebe birimlerinin hesabına aktarır.

(2) Yıl sonu kârlarını Hazineye aktarmak zorunda olmayan işletmeler ile özel bütçeye aktaracak işletmeler ve faaliyet dönemini zararla kapatan işletmeler de bildirimlerini süresi içinde ilgili muhasebe birimlerine verir. Bu durumda, Yıllık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutar ve Kâr Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:31)'nin "Kârın yatırılmasına ilişkin alındının tarihi ve No.su" sütunu boş bırakılır.

(3) Sermayeleri kanunlarında, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde veya yönetmeliklerinde belirlenen sermaye tutarına ulaşan ve mevzuatında yıllık kârlarını, Hazineye veya ilgili özel bütçeye aktaracaklarına ilişkin hüküm bulunan işletmeler, bilançolarına göre tespit edilen kârlarını, herhangi bir yazışmaya meydan verilmeksizin belirtilen süre içinde ilgili muhasebe birimlerine aktarır.

(4) Yıllık bilanço ve diğer hesapları bağlı oldukları merkez müdürlüklerinde birleştirilen döner sermayeli işletmeler ise dönem sonu kârları ile ilgili herhangi bir bildirim ve ödemede bulunmaz, bu yükümlülük ilgili merkez müdürlükleri tarafından yerine getirilir.

(5) Yıllık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutar ve Kâr Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:31) düzenlenirken, ait olduğu yıla ilişkin 12 aylık Hazine hissesi tutarları ile bu tutarların yatırıldığına dair alındı belgesinin tarih ve numaraları, açık ve düzenli bir şekilde yazılır. Söz konusu bildirim sadece ait olduğu yıla ilişkin olarak doldurulduğundan, Ocak-Aralık dönemine ilişkin olarak bildirilen gayrisafi gelirden tahsil edilen tutarlar ve bu tutarlar üzerinden hesaplanan ve ödenen Hazine hisseleri bildirimde yazılır.

Zorunlu hâllerde ödeme süresinin uzatılması

MADDE 10 - (1) Genel bütçeye aktarılabacak tutarlar ile yıl sonu kârlarını belirlenen sürelerde ödeyemeyecek olan döner sermayeli işletmeler, ödemedeki gecikme nedenlerini açıkça belirtmek ve belirtilen hususları belgelendirmek suretiyle, bildirim ve ödeme süresinden önce Bakanlığa müracaat ederek erteleme talebinde bulunur.

(2) Gerek Hazine hissesi, gerekse yıl sonu kârlarını süresinde ödeyemeyeceği için Bakanlıktan erteleme talebinde bulunarak söz konusu talebi uygun görülen işletmeler;

a) Hazine hissesi ile ilgili olarak, Aylık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutara İlişkin Bildirim (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:30) düzenler, ancak bildirim "Tahsil Olunan Miktar" satırına, "Ertelendi" şerhi düşer.

b) Kârlar ile ilgili olarak, Yıllık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutar ve Kâr Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:31) düzenleyerek ilgili muhasebe birimine verir ve verilen sürenin sonunda kârlarını Hazineye yatırır.

(3) İşletmeler, Hazine hissesi veya yıl sonu kârı olarak ertelenen tutarların ödendiğine ilişkin alındı belgelerinin bir örneğini, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en geç bir hafta içinde bir yazı ekinde Bakanlığa gönderir.

Beyan ve ödemenin süresinde yapılmaması

MADDE 11 - (1) Kanunun geçici 1 inci maddesi hükmü gereğince, yıl sonu kârları ile genel bütçeye aktarılacak miktarların zamanında yatırılmaması hâlinde söz konusu tutarlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanundaki usullere göre aylık %1 zamlı olarak tahsil edilir ve hesaplanan zam, harcama yetkilisi ve muhasebe yetkilisinden yarı yarıya alınır. İlgililerin herhangi bir yaptırım ile karşılaşmaması için bildirim ve ödeme işlemlerini süresinde yerine getirmeleri gerekir. Ancak Bakanlıkça verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Bilgi verme

MADDE 12 - (1) Genel ve özel bütçeli idareler, kendilerine bağlı olarak faaliyete geçen döner sermayeli işletmelerin; ad ve adreslerini, vergi kimlik numaralarını, faaliyet konularını ve faaliyete geçiş tarihlerini, kurulmasına yetki veren kanunu veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesini, tahsis olunan sermaye ile ödenmiş sermayelerini, faaliyete geçiş tarihlerinden itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

Kayıt ve tescil

MADDE 13 - (1) Yeni faaliyete geçen döner sermayeli işletmeler, bulundukları yerdeki ilgili muhasebe birimlerine başvurarak kayıtlarını yaptırır ve özel hesap numarası alır.

(2) Kayıt ve tescil işlemi için Yönetmelik eki Döner Sermayeli İşletmeler Kayıt Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:37) kullanılır.

(3) Evvelce kayıt ve tescil edilen döner sermaye işletmeleri geçmiş yıllarda aldıkları özel hesap numaralarını muhafaza eder.

(4) Döner sermayeli işletmelerden faaliyetlerine son verilenler, ilgili kurumlarca, faaliyetlerinin sona erme tarihinden itibaren bir ay içinde kayıtlı bulundukları ilgili muhasebe birimlerine bildirir.

İlgili muhasebe birimlerince yapılacak işlemler

MADDE 14 - (1) Muhasebe birimleri;

a) Döner sermayeli işletmelerce doldurularak verilecek olan Döner Sermayeli İşletmeler Kayıt Bildirimi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:37)'ni aldıklarında bu işletmelere özel bir hesap numarası verir.

b) Her döner sermaye işletmesi için Yönetmelik eki Döner Sermayeli İşletmeler Hesap Kartı (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:38) açar.

c) Döner sermayeli işletmelerden kaydını yaptırmayanların tespiti halinde, bu işletmeleri kayıt konusunda uyarır, buna rağmen kaydını yaptırmamış olanları Bakanlığa bildirir.

ç) Kendilerine kayıtlı bulunan döner sermayeli işletmelerce verilecek olan Aylık Gayrisafi Hasılatı Tahsil Edilen Tutarla İlişkin Bildirim (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:30)'i kabul eder, inceleyip doğruluğunu tespit ettikten sonra Hazineye yatırılması gereken miktarları ilgili muhasebe kayıtlarını yaparak tahsil eder.

d) Kendilerine kayıtlı bulunan döner sermayeli işletmelerin aylık bildirimlerini süresinde vermelerini sağlar, verilmeyen bildirimleri araştırır ve istemelerine rağmen bildirimde bulunmayan döner sermayeli işletmeleri Bakanlığa bildirir.

e) Döner sermayeli işletmelerce aylık gayrisafi hasılatı tahsil edilen tutarlara belirlenen oranların uygulanması suretiyle hesapladıkları tutarları ilgili muhasebe birimlerine aktardıklarında, aktarılan tutarlar "03.5.1.01 Döner Sermayelerin Aylık Gayrisafi Hasılatından Aktarmalar" gelir ayrıntı koduna kaydeder.

f) Yıl sonu kârlarını Hazineye yatırmakla yükümlü olan işletmelerce ilgili mevzuatında belirtilen süre içinde ilgili muhasebe birimleri aktardıklarında, aktarılan tutarlar "03.5.1.02 Döner Sermayelerin Yılsonu Kârlarından Aktarmalar" gelir ayrıntı koduna kaydeder.

g) 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi hükmünce aktarılan tutarlar, "03.5.1.03 Döner Sermayelerin Sosyal Hizmet Payından Yaptıkları Aktarmalar" gelir ayrıntı koduna kaydedilir.

İşletmelerce tutulan defter, belge ve bilgilerden Sayıştaya sunulacak olanların verilme yeri ve süresi

MADDE 15 - (1) Yönetmelik esaslarına göre düzenlenen; defter, cetvel ve tablolar ile düzenlenmesi gereken yıl sonu sayım tutanakları, hesap dönemi sonu itibarıyla görev başında bulunan muhasebe yetkilisi tarafından oluşturulacak bilanço ve ekleri, 17/9/2020 tarihli ve 31247 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslara göre Sayıştaya gönderilir.

(2) Özel olarak istenilmediği sürece; bilanço örnekleri, devir cetvelleri, yıllık gayrisafi hasılatı tahsil edilen tutar ve kâr bildirimi ve benzeri hiçbir belge, kâğıt ortamında Bakanlığa gönderilmez.

Özellik arz eden diğer hususlar

MADDE 16 - (1) Kanunlarında, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde veya yönetmeliklerinde kârları sermayelerine veya ertesi yılın gelirlerine ekleneceği belirtilen işletmelerce, bu işlem kârın elde edildiği hesap döneminde değil, ertesi hesap döneminde yapılır ve böylece dönem net kârları bilançoda ve gelir tablosunda sermayeye veya gelire eklenmeden gösterilir.

(2) Zararlar hiçbir suretle sermayeden düşülmez, gelecek yılların kârlarından mahsup edilmek üzere, “580 Geçmiş Yıllar Zararları Hesabı”nda bekletilir.

(3) 2828 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi hükmü gereğince, döner sermayeli işletmelerce her yıl Aralık ayı sonunda yıllık gayrisafi hasılat üzerinden hesaplanan ve en geç ertesi yılın Ocak ayı sonuna kadar ödenmesi gereken tutarlar, ilgili muhasebe birimlerinin hesabına aktarılır. 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesine istinaden kurulan döner sermayeli işletmelerce Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu payı ödenmez.

(4) Parasal Sınırlar ve Oranlar konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği ile belirlenen limitler; Yönetmeliğin 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine göre kasadan yapılacak ödeme tutarı için dört katı, aynı Yönetmeliğin 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca ertesi günü yapılacak ödemeleri karşılamak üzere kasada alıkonulabilecek azami tutarların belirlenmesinde üç katı uygulanabilir. Birden fazla döner sermayeli işletmeye hizmet vermek üzere oluşturulan muhasebe birimlerinde söz konusu limitler her işletme için ayrı ayrı dikkate alınır. Ancak, veznesi olmayan muhasebe birimlerinde, kasa limiti dâhilindeki ödemeler “Hesaba Aktarma Suretiyle Ödeme” konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğlerinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(5) Döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından genel bütçeye aktarılacak tutarlar ile mevzuatındaki hükümler uyarınca Hazineye yatırılacak olan yıl sonu kârlarının bildirilmesi ve ödenmesine ilişkin işlemler, Yönetmeliğin 566 ncı ve 567 nci maddelerinde yer alan esaslara göre yapılır.

(6) Sağlık hizmeti sunan döner sermaye işletmeleri adına, bu işletmelere hizmet veren muhasebe birimlerince nakden yapılan tahsilatın kısmen veya tamamen iadesinde hastaların mağdur edilmemesi için alındı belgesindeki “Teslim Edenin/Kart Sahibinin Adı ve Soyadı/Unvanı” ile “Adına Tahsilat Yapılanın Adı Soyadı” satırları kullanılarak, gerektiğinde hasta dışında alındı belgesinde adı yazılan kişiye de iade yapılabilir. Veznedarlar ve muhasebe yetkilisi mutemetleri bu hususta gerekli dikkat ve özeni gösterir.

(7) İşletmelerde maddi duran varlıkların kayıtları ile amortisman ayrılmasına ilişkin işlemler Yönetmeliğin 199 ila 215 inci maddelerinde düzenlenmiş olup, bu esaslara göre ayrılacak olan amortisman tutarları ilgisine göre; “730 Genel Üretim Giderleri Hesabı”, “740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı” veya “770 Genel Yönetim Giderleri Hesabı”na borç, “257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı”na alacak kaydedilir. Ancak, bir maddi duran varlık için ayrılan amortisman payları toplamı, maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit hâle geldikten sonra da maddi duran varlık kullanıldığı sürece, amortisman payı ayrılmaksızın kayıtlarda

bekletilir.

(8) Sermayeleri, kanunla, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle ya da kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde yer alan hükümler gereğince bağlı bulundukları idarelerce tahsis edilen işletmelerde, tahsis edilen sermayeye mahsuben gönderilen nakdi veya ayni değerler alındığında, ilgisine göre, “102 Bankalar Hesabı”, “255 Demirbaşlar Hesabı” veya ilgili hesaba borç, “501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı”na alacak kaydedilerek muhasebeleştirilir.

(9) 27/12/2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 83 üncü maddesinin beşinci fıkrasının (c) bendinde yer alan hükme göre Sayıştay ilamına dayanılarak kişilerden alacaklar hesabına kaydedilmiş bulunan alacaklarla ilgili olarak gerçekleştirilecek işlemler, genel bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerde de yerine getirilir.

(10) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun yeniden değerlemeye ilişkin hükümleri gereğince, kurumlar vergisi mükellefi olan işletmeler enflasyon düzeltmesi uygulamasına tabi olduklarından, bu işletmeler yeniden değerlendirme yapamaz. Vergi mükellefi olmayan işletmeler ise Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenen yeniden değerlendirme oranları esas alınmak suretiyle yeniden değerlendirme yapar.

(11) İşlemleri yoğun olan muhasebe birimlerinde ve muhasebe yetkilisi adına tahsilat yapmaya yetkili mutemetlerce, ihtiyaç duyulması halinde yazar kasa ile tahsilat yapılabilir. Ancak, söz konusu cihazlar alınmadan önce 6/12/1984 tarihli ve 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun ve bu konuda çıkarılan tebliğ hükümlerine göre bağlı olunan vergi dairesine müracaat edilmesi gerekir. Ödeme kaydedici cihaz ile tahsilat yapılması hâlinde, satışlardan elde edilen günlük toplam tahsilat için bir alındı belgesi düzenlenecek ve ödeme kaydedici cihazlardan alınan günlük döküm raporu (Z raporu) bu alındıya bağlanarak açılacak bir dosya içinde muhafaza edilir. Ancak, depozito ve güvence bedeli olarak yapılan tahsilatlar ile hizmetten yararlananlarca talep edilmesi hâlinde, alındı belgesi düzenlenir.

(12) Döner sermaye işletme bütçelerinin hazırlanması, yeni usul ve esaslar belirlenmediği sürece, kendi özel mevzuat hükümleri esas alınarak yapılır.

(13) Döner sermaye muhasebe birimleri, ödemelerini “Hesaba Aktarma Suretiyle Ödeme” konulu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği esaslarına göre gerçekleştirir.

(14) Döner sermayeli işletmeler ve muhasebe birimlerince, Yönetmelik eki belgeler kullanılacak olup, kredi kartları ile yapılacak tahsilatlar karşılığında da tahsilatı yapanın durumuna göre; Yönetmelik eki Alındı Belgesi (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:8) veya Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı (D.S.İ.B.M.Y. Örnek No:10) düzenlenir.

Bilgisayarla yapılacak tahsilat ve kullanılacak alındı belgeleri

MADDE 17 - (1) Yönetmeliğin 67 nci maddesi uyarınca, döner sermaye muhasebe birimi veznelerinde ve mutemetliklerinde tahsilatın bilgisayarla yapılması halinde, Bakanlıkça bilgisayarla tahsilat için bastırılan “Alındı Belgesi” ile “Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı” kullanılır. Bu alındılar, seri, sıra ve özel numaralar taşıması, paranın tahsil edildiğini gösteren belgeler arasında yer alması, düzenleme, saklama ve denetim açısından özellik gösterdiğinden, alındıların güvenliğinin sağlanması amacıyla;

a) Bilgisayarla yapılacak tahsilatta kullanılacak alındı belgeleri ile muhasebe yetkilisi mutemedi alındılarının ilgili muhasebe birimlerinden (illerde Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerinden, ilçelerde ise Malmüdürlüklerinden) temin edilerek kullanılması,

b) Alındılara, yıl içinde kullanımına başlanıldığında bu tarihten ve her mali yılbaşından itibaren “1”den başlamak üzere, sıra atlanmaksızın yıl sonuna kadar devam eden “özel numara” verilmesi,

c) Alındıların mevzuata uygun olarak eksiksiz düzenlenmesi ve düzenleme tarihi ile saatinin mutlaka yazılması,

ç) Hatalı düzenlenen alındıların yırtılıp atılmaması ve sol alt köşeden sağ üst köşeye doğru çizilecek iki paralel çizgi arasına “İPTAL” ifadesinin yazılması suretiyle iptalinin yapılarak, asıl ve ikinci nüshasıyla birlikte muhafaza edilmesi,

d) Alındılardan; kaybolan, çalınan, kullanılmayacak hale gelenlerin seri ve sıra numaralarının düzenlenecek bir tutanakla, alındıların alındığı muhasebe birimlerine bildirilmesi,

e) Bilgisayarla yapılan tahsilatta, herhangi bir nedenle bilgisayarın devre dışı kalması halinde elle tanzim edilen alındıların kullanılması,

f) Alındıların amaç dışı kullanılmalarının önlenmesi için idari ve teknik önlemlerin alınması ve sürekli olarak kontrollerinin yapılması,

hususlarına uyulur.

İşletme gelirlerinin kredi kartları ile tahsil edilmesi

MADDE 18 - (1) Bankacılık sektöründeki gelişmeler ve banka kredi kartları kullanımının yaygınlaşması nedeniyle, döner sermaye muhasebe birimlerinde mal ve hizmet bedelleri çağdaş ve güvenli bir tahsilat aracı olan banka kredi kartları aracılığıyla tahsil edilebilir.

(2) Gelirlerini banka kredi kartlarıyla tahsil etmek isteyen işletmeler, Bakanlık iznine gerek olmaksızın aşağıda belirtilen usul ve esaslar dâhilinde bu imkândan yararlanabilir:

a) Döner sermayeli işletmelerin bankalarla yapacakları “Kredi Kartı Üye İşyeri Sözleşmesi”, ilgili banka şube müdürleri ile döner sermaye işletmelerinin harcama yetkilileri ve döner sermaye muhasebe yetkilisi tarafından müştereken imzalanır.

b) P.O.S. cihazları, tahsilatın yoğun olduğu ve kart sahiplerinin kolayca ulaşabilecekleri veznelere konulur.

c) “Gün Sonu Raporu” ve “Satış Sonuçları Gönderme Raporu” her gün en geç saat 23.00’e (Yirmi üç) kadar, P.O.S. cihazından alınır.

ç) 7/3/2019 tarihli ve 810 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtildiği üzere, döner sermayeli işletmeler faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik diğer bankaları, Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş.’yi ve yurt içinde yerleşik bankalar aracılığıyla olmak koşuluyla ödeme kuruluşlarını ve elektronik para kuruluşlarını da kullanabilir. Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları, kamu kurumları adına tahsil ettikleri tutarları anlaşıma yaptıkları yurt içinde yerleşik bankalarda ilgili kamu kurumu adına açılacak hesaplara işlem yapılan gün içerisinde aktarmak zorundadır. Gerçekleştirilen tahsilat tutarlarının, özel kanunların verdiği yetki kapsamında yapılan düzenlemelerde yer alan hükümler saklı kalmak kaydı ile takip eden işgünü içinde; yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması zorunludur.

d) Kredi kartı ile avans olarak tahsil edilen tutarın, tedavinin sonuçlanmasını müteakip mal veya hizmet satış bedelinden fazla olduğunun anlaşılması halinde, aynı kredi kartı ile P.O.S. cihazının fonksiyonları kullanılarak fazla olan tutar iade edilir.

e) Hizmetten yararlanan kişi ile banka kredi kartı hamilinin farklı kişiler olması halinde, karışıklıklara meydan verilmemesi açısından hizmetten yararlanan kişinin ad ve soyadı da düzenlenecek alındı belgesine yazılır.

f) Banka kredi kartı ile yapılan tahsilat tutarları, gün sonunda düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile muhasebeleştirilir, ancak avans olarak tahsil edilen tutarlar yardımcı deftere kişi bazında kaydedilir. Muhasebe işlem fişine, alındı belgelerinin ikinci nüshası ve “Gün Sonu Raporu” ile “Satış Sonuçları Gönderme Raporu” eklenir.

g) Banka kredi kartı ile yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesinde, Yönetmeliğin 102 ila 104 üncü maddeleri hükümleri uygulanır.

ğ) Döner sermaye muhasebe birimlerince, tahsilatın zamanında işletmenin hesaplarına intikal ettirilip ettirilmediğine yönelik kontroller düzenli bir şekilde yapılır, aktarma işlemini geciktiren bankalar uyarılır.

İstihaklardan mükelleflerin borçlarına karşılık yapılan kesintilere ilişkin işlemler

MADDE 19 - (1) Vergi borçlarına karşılık yapılan kesintilerde;

a) Mevcut Tahsilat İç Genelgesi ve bunda değişiklik yapan genelgelerdeki esaslara göre işlem yapılır. Tahsilatın hızlandırılmasıyla ilgili olarak Bakanlıkça yayımlanan tahsilat iç genelgeleri esaslarına göre, istihkak sahiplerinin hakedişlerinden vergi borçlarına karşılık kesilen tutarlar, “360.05 İstihkaklardan Vergi Borçlarına Karşılık Yapılan Kesintiler” kod ve adıyla açılan yardımcı hesapta izlenir.

b) Vergi borcunun ödenmiş sayılabilmesi için, kesilerek tahsil edilen bu tutarın alacaklı vergi dairesinin hesabına intikal ettirilmiş olması zorunludur. Bu nedenle, döner sermaye muhasebe birimlerince ilgili vergi dairelerine ödenmek üzere istihkak sahiplerinin vergi borçlarına karşılık olarak yapılan tahsilat tutarı en geç ertesi iş günü sonuna kadar alacaklı vergi dairesine ödenir. Bu işlemler sırasında düzenlenen gönderme emirlerinde mükellefin adı-soyadı ve sicil numarasına mutlaka yer verilir, havaleyi yapacak bankanın da havaleye ilişkin bilgi dekontlarında bu bilgilere mutlaka yer vermesi sağlanır.

(2) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 90 ıncı madde hükmüne dayanılarak hazırlanan, 22/9/2008 tarihli ve 2008/14174 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak kesintilerde;

a) İstihkak sahiplerinin hakedişlerinden yapılacak olanlar “361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı” kod ve adıyla açılan hesapta izlenir.

b) İşletmelerce, işveren ve varsa alt işverenlerin Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer fer’ilerinden oluşan borçlarına mahsup edilmek üzere yapılan kesinti tutarları, ödeme emri belgesinde gösterilecek ve bu kesinti tutarı, muhasebe kayıtlarına intikal tarihinden itibaren on beş gün içinde Kuruma veya Kurumun önceden bildirilen banka hesabına aktarılır.

c) Mükelleflerin ödenmeyen prim borçları nedeniyle daha fazla gecikme cezasına muhatap olmaması bakımından, ilgili yönetmelik esasları dâhilinde istihkaklardan prim borçlarına karşılık tahsil edilen bu tutarların geciktirilmeksizin ilgili kurum hesabına aktarılacak suretiyle ödenmesi gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 20 - (1) 20/2/2004 tarihli ve 25379 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:17) Döner Sermaye İşlemleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 21 - (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 - (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026